

ČTEME A PÍŠEME O LANŠKROUNĚ

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Jazyk a jazyková komunikace

Výstupy RVP: 1. stupeň
Žák vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického. Srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifík. Žák plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti.

Výstupy RVP: 2. stupeň
Žák hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu. Žák objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám. Žák využívá základy studijního čtení – vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu.

Věk: 3. – 6. třída

Anotace: **Pět čtenářských lekcí nabízí naučné texty z různých oblastí (historie, příroda, moderní technologie). Pracovní listy vždy obsahují zadání a kontrolu, slovníček neznámých slov, naučný text, nácvik porozumění textu, grafický organizér a pracovní list, ve kterém žáci píšou text shrnující nové znalosti. Lekce jsou zpracovány na tato témata: Lanškrounské rybníky, Boža Modrý, Tesla, Život za první republiky a Kondenzátory firmy AVX. V každé lekci se žáci učí nové strategie – porovnávají text, vyjadřují názor, popisují a vysvětlují, učí se, co je příčina a následek. Osvojí si novou slovní zásobu, kterou aktivně použijí při psaní vlastního textu.**

Časová dotace: 2 x 45 minut (na jednu lekci)

Pomůcky: pracovní list

POSTUP:

1. Učitel rozdává žákům pracovní list, přečte nahlas zadání a ujistí se, že žáci chápou účel čtení.
2. Žáci s učitelem projdou slovní zásobu a ujistí se, že všemu dobře rozumí.
3. Žáci čtou nahlas nebo potichu text, mohou ho také číst v malých skupinách.
4. Žáci samostatně zaškrtnou správnou odpověď, vypracují zadaný úkol.
5. Učitel vysvětlí, jak pracovat s grafickým organizérem, vede žáky k jeho správnému vyplnění. Žáci pracují s textem a organizér vyplní. Poté mohou porovnat či si práci zkontrolovat společně na tabuli.
6. Žáci píšou samostatně text na dané téma.

POSELSTVÍ TESLY

ZADÁNÍ

Přečti si článek *Poselství Tesly*.

Při čtení:

Přemýšlej, jak Tesla ovlivnila životy lidí v Lanškrouně.

Po čtení:

Využij informace z článku a napiš text, ve kterém popíšeš, jak Tesla pomohla lidem v Lanškrouně.

KONTROLA ÚKOLŮ:

Odškrtni si splněné úkoly:

- Nauč se nová slova.
- Přečti si článek *Poselství Tesly*.
- Ověř si porozumění textu.
- Uspořádej informace.
- Napiš text s příčinou a následkem.

POSELSTVÍ TESLY

NAUČ SE NOVOU SLOVNÍ ZÁSOBU

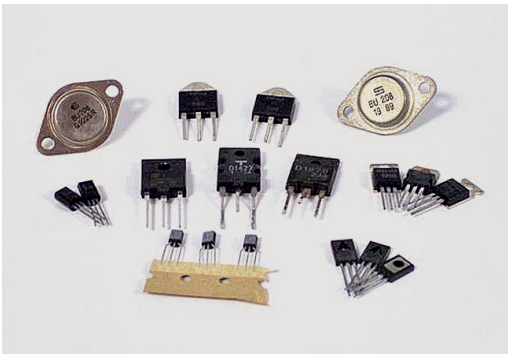
Podívej se na obrázky a vysvětli si slova či sousloví.

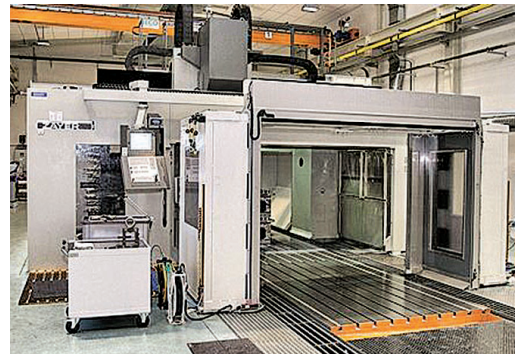
světová válka

doutník

radiosoučástky

strojírenská výroba

←—————→

Podtrhni slova, kterým nerozumíš:

- tabačka
- rozvoj
- elektrotechnika
- podnik
- výrobek
- firma

POSELSTVÍ TESLY

V roce 1875 byla v polích mezi Lanškrounem a Rudolticemi postavena tabáková továrna, říkalo se jí „tabačka“. Vyráběla doutníky a cigarety.

Během druhé světové války se rozhodlo o tom, že se do tabačky přesune část výroby z německé továrny Siemens, která vyráběla součástky do elektrických přístrojů. Také se jim říkalo „radio-součástky“. Když válka skončila, vláda se zde rozhodla ve výrobě elektrotechniky pokračovat.

A tak se v Lanškrouně po válce roku 1946 zrodil podnik TESLA, který zaměstnával několik tisíc obyvatel Lanškrounska. TESLA byla velmi důležitou továrnou pro celou republiku. Své výrobky ale TESLA vyvážela také do cizích zemí. Součástky, které se v Lanškrouně vyráběly, se používaly do rádií, televizorů, později i do počítačů.

Tesla byla pro občany Lanškrouna velmi důležitá, protože zaměstnávala nejen lidi z Lanškrouna, ale i z okolí. Do města přilákala mnoho chytrých lidí, umožnila rozvoj města.

Po roce 1989 z jednotlivých částí Tesly začaly vznikat samostatné podniky, které rozvíjely zkušenosti lidí z jednotlivých oborů. Tak vznikly například firmy: AVX, JCEE, Forez, fortell, Komfi, LUXIDent, Schaeffler, Schott, SOMA, Wendell electronics a další. Z počátku navazovaly na výrobky TESLY, ale později se zaměřily na vlastní elektrotechnickou a strojírenskou výrobu.

POSELSTVÍ TESLY

**PŘEČTI SI ZADÁNÍ A ZAKROUŽKUJ SPRÁVNOU ODPOVĚĎ.
ZKUS NAVRHNOUT LOGO TESLY, PROZRADÍME TI, ŽE MĚLO TVAR KRUHU.**

**1. Původně továrna sloužila
na výrobu:**

- a/ součástek do radia
- b/ součástek do televize
- c/ tabákových výrobků
- d/ strojů

**2. Výroba elektrotechnických
součástek začala v Tesle:**

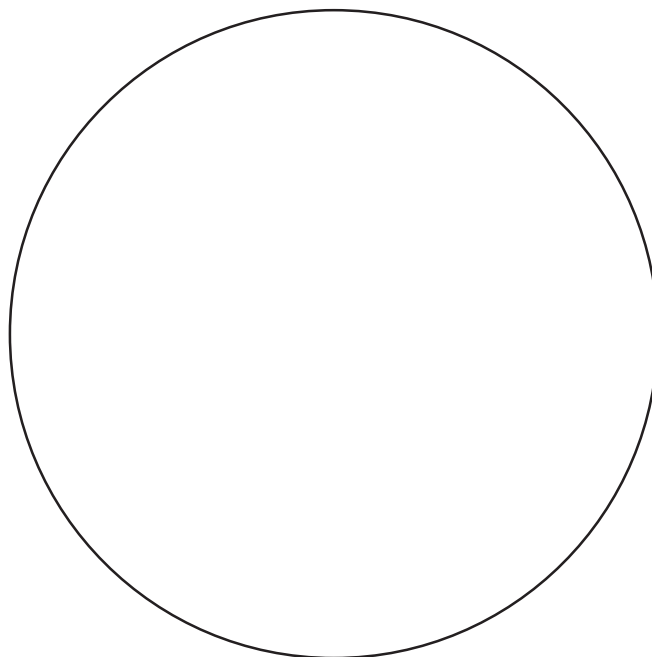
- a/ během druhé světové války
- b/ v roce 1989
- c/ v roce 1875
- d/ po druhé světové válce

3. V Tesle se nevyráběly:

- a/ součástky do televizorů
- b/ doutníky
- c/ součástky do rádií
- d/ součástky do počítačů

4. Tesla byla důležitá, protože:

- a/ zajišťovala součástky pro celou republiku
- b/ byl v Lanškrouně dostatek cigaret
- c/ dávala okolním firmám práci
- d/ dávala lidem práci

POSELSTVÍ TESLY

USPOŘÁDEJ INFORMACE

Přečti si článek znovu. Pak napiš do grafického organizéru, jak vznik Tesly (příčina) ovlivnil život ve městě po roce 1989 (následek).

PŘÍČINA

PŘÍČINA

POSELSTVÍ TESLY

VYSVĚTLENÍ

Napiš text, ve kterém vysvětlíš, jak vznik Tesly ovlivnil životy lidí.
Použij informace z grafického organizéru a z článku.

NÁZEV

PRO ZAJÍMAVOST:

V každém takovém rádiu BARCAROLA bylo 127 součástek z Lanškrouna.

V prvním československém barevném televizoru TESLA color bylo 430 součástek z Lanškrouna.

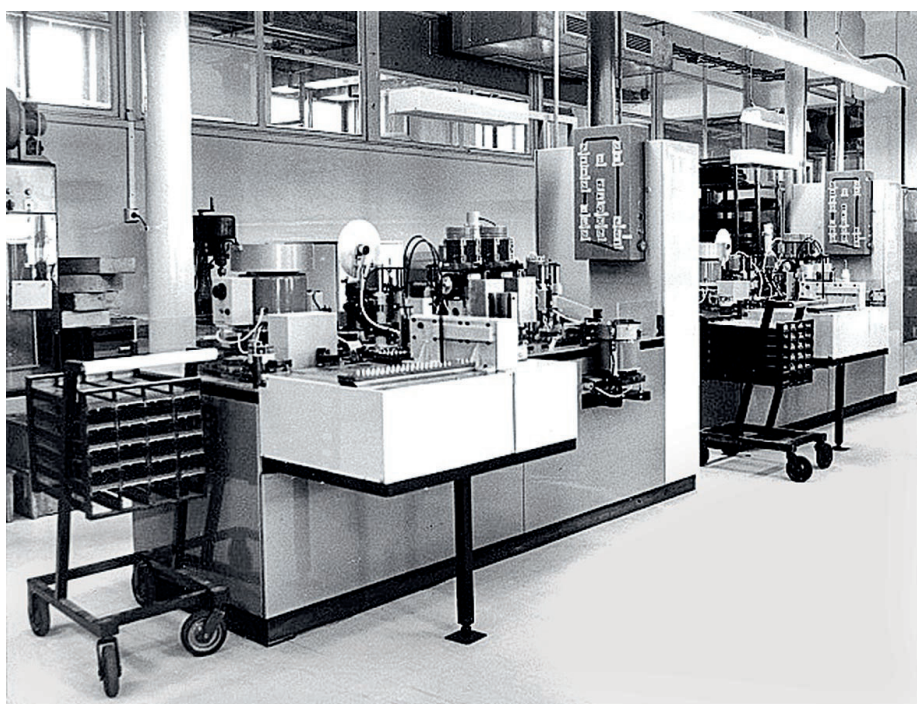

PRO ZAJÍMAVOST:

Dílna, kde se vyráběly součástky. Používané stroje byly také vyrobeny v Lanškrouně.

Tento stroj vyrobený v Lanškrouně získal cenu na veletrhu

ŘEŠENÍ:

1. C
2. A
3. B
4. A, D

Logo Tesly:

Autor lekce: Mgr. Martina Teichmannová

Odkazy a zdroje:

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Doutnik.jpg>

https://www.elektroesk.cz/RADIOSOUCASTKY-c13_0_1.htm

foto archiv K. Uhlíře a J. Kohouta